

SUNU

İstanbul'un Avrupa yakasının en eski semtlerinden biri olan Eyüpsultan'ın plastik sanatlar alanında başta mezarlar olmak üzere taşınmaz ve taşınabilir kültür varlıklarıyla, fonetik sanatlar alanında müzik ve edebiyatıyla Türk kültür ve sanatında kendine özgü bir yeri vardır. Ancak pek çok yazar, bilim adamı ve sanatçıya araştırma konusu ve esin kaynağı olan bu semtin kronolojik bir sistematikte bütün nitelikleri ve nicelikleri henüz belirlenememiştir. Bu durum Türklerin 15.yüzyıldan günümüze değin yaşadığı bir yer olan bu semtin Türk kültür ve sanatındaki varlığının belgelenmesi ve bir durum belirlemesi yapılarak gelecek kuşaklara ulaştırılması için bir Eyüpsultan monografisinin hazırlanması gerekli kılmaktadır. bu bilinçle yola çıkan Eyüp Belediyesi belli bir proje çerçevesinde 10 yıllık bir projeksiyon içinde bir çalışmayı başlatmış ve bu çalışmanın ilk aşamasında 1997-2005 yılları arasında bir dizi sempozyum düzenlemiş ve sunulan bildirileri sekiz kitapta yayınlamıştır. 2005 yılında ise bu kez yeni bir çalışmaya yönelmiş ve ulusal nitelikli sempozyumların getirdikleri birikimin bir bölümünü uluslar arası bir yaklaşımla duyurma çabası içine girmiş ve Eyüpsultan Monografisine doğru atılan adımların ilk örneği olan bu kitabı hazırlamıştır. Bu kitapta önceden söz edilen sempozyumlarda sunulan yayınlanmış bildirilerden bir grubuna yer verilmiş böylece ulaşılan bilgilerin uluslar arası platforma taşımak ve sanat dünyasına Eyüpsultan'daki kültür ve sanatının bir kesitini tanıtıcı bir armağan sunmak amaçlanmıştır.

Bu kitabın hazırlanmasında aşama aşama yol alınmış çek amaçlı bir yaklaşımla dokuz yıllık bir çalışma sürdürülmüştü. Periyodik olarak her yıl Mayıs ayında düzenlenen sempozyumlarla kültür varlıklarının belgelenmesi, korunması, bakımı onarımı, günlük hayata kazandırılması v.b. gibi konularda otoritelerin görüşlerinin alınması için bilim adamları yanı sıra sanatçıları Eyüp'e davet edilmiş ve bu yolla hem bilimsel çalışmalara zemin hazırlanmış hem Haliç'in bu güzel semtinin sanatçılara konu olması ve fotoğraf, resim, grafik seramik v.b. gibi plastik sanatlar yanı sıra müzik ve edebiyat alanlarında onların bakış açılarıyla kayıt edilmesine özen gösterilmiştir. Bu arada yeniden gündeme taşınan konularla Eyüp'ün geçmişteki kişiliği konusunda Eyüplüleri, Eyüpseverleri aydınlatmağa çalışılmış ,düzenlenen etkinliklerle onlar üst düzeyde bir sanat ortamı içine taşınmıştır.

Tek seksiyon biçiminde programlanan sempozyumlarda tartışmalara zaman ayrılmış, bilgi alış verişi sağlanmış ve her sempozyum çevresinde düzenlenen sanatsal etkinliklerle zenginleştirilmiştir 1997 yılında birincisi düzenlenen Eyüpsultan Sempozyumunda 23 bildiri sunulmuş ve Eyüpsultan'ın tarihçesi, Osmanlı başkenti İstanbul'daki konumu ve burada yatan dîn büyükleri üzerinde durulmuş ve buradaki taşınmaz: kültür varlıklarına yer verilmiştir. 1998 yılında ikincisi gerçekleştirilen Tarihi Kültürü ve Sanatıyla Eyüpsultan Sempozyumunda bildiri sayısı 36 ya yükselmiş, 1999 yılında bu sayı 45i bulmuştur Osmanlı imparatorluğunun kuruluşunun 700. yıldönümü nedeniyle yelpaze daha da genişlemiş ve coğrafi bölge sınırı İstanbul'dan Anadolu'ya - Balkanlara kadar uzanmıştır. Bu sempozyumu izleyen 2000 yılında yapılan 4.sempozyumda 44 bildiri onu izleyen 2002 yılında 40 bildiri, 2003 yılında 55 bildiri ve 2004 yılında 41 bildiri sunulmuştur. Böylece her yıl sürekli yayınlanan kitaplarla toplam 337 bildiri bilim ve sanat dünyasına sunulmuştur.

Eyüpsultan'ın mezar anıtları başka deyişle türbeleri yanı sıra çeşmeleri, sebilleri, camileri, tekkeleri, medreseleri, kütüphaneleri, hamamları, okulları, konutları dışında imaret, kışla v.b.gibi yapılarıyla, Osmanlı İmparatorluğu Dönemi yaşam biçimi konusunda bilgi veren hazire, sofa, mezarlıklarındaki mezar taşları v.b. gibi plastik sanatlar alanlarındaki taşınmaz kültür varlıklarının belgelenmesi ve 20.yüzyıl sonunda bir durum saptaması amaçlanarak, Tarih, Sanat Tarihi alanlarında uğraş veren bilim adamlarının katıldığı bir sempozyum olarak başlayan sempozyumlar giderek, Halkbilim, Türk dili -Edebiyat, Dinler Tarihi , Mimarlık-Restorasyon v b. gibi ana bilim dallarında araştırmalar sürdüren bilim adamları yanı sıra minyatür, hat , tezhip ve el sanatları ana sanat dallarının usta, ve sanatçıların da katılımıyla renk ve canlılık kazanmış ve görsel algılama yanı sıra işitsel algılamaya da yönelerek fonetik ve dramatik sanatları da içine almış böylece çeşitli bilim ve sanat dallarını kapsayan çok geniş bir yelpazeye yayılmıştır,

Değişik üniversitelerden sempozyumlara katılan bilim adamı, uzman sanatçıların katkısı ile Eyüp'de üniversiteler arası bir diyalog kurulmuş ve farklı bakış açılarında Eyüpsultan'ın kültür ve sanatı masaya yatırılmıştır. Bu arada her sempozyum çevresinde düzenlenen plastik sanat sergileriyle ,müzik dinletileriyle ve Eyüp Belediyesinin Mehter Takımı konserleriyle sosyal bilim dalları, güzel sanat dalları - geleneksel Türk Sanatı dalları bir araya getirilerek bir bilim-sanat ortamı oluşturulmuş ve böylece bu etkinliklere farklı bir boyut kazandırmıştır.

İstanbul'un bir semti üzerinde başka deyişle pilot seçilmiş bir merkezi üzerinde yoğunlaşarak başlayan etkinlikler zamanla Osmanlı İmparatorluğunun başkenti İstanbul'a Eyüp'ten açılan bir pencereye dönüşmüştür, Her sempozyum bir öncekine bir ivme daha katmış disiplinlerarası (interdisiplin) bir yaklaşımla Eyüp ve onun çevresinde Osmanlı imparatorluğunun başkenti İstanbul mercek altına alınmıştır. Bütün bu etkinliklerden sağlanan veriler ve bulgulardan Eyüpsultan Belediyesinde çok değerli bir arşiv kurulmuş başka deyişle bir Bilgi Bankası oluşturulmuştur, Veri ve bulgulardan sağlanan bilgiler sekiz kitapla yayınlanmış böylece bu semtte bulunan mimari barınaktan mezara, el sanatları oyuncaktan testiye kadar taranmış musiki okulları, Eyüb'ü konu alan ressamilar ile gezginler, Eyüp'te gömülü sahabeler ile devlet adamları ile ilgili derlemeler yapılmış ve sağlıklı bir Eyüp monografisine doğru sağlam adımlar atılmıştır.

Eyüp Belediyesinin yapmış olduğu bu çalışmalar İstanbul'un bir semtine ışık tutmuş, bilim adamları uzman ve sanatçılar yanı sıra Eyüb'e ilgi duyanlara yeni bilgiler kazandırmış aynı zamanda geçen dokuz yıl içinde Eyüpseverler olarak nitelendirilebilecek bir kültür ve sanat grubu ortaya çıkmıştır.Bu bağlamda Eyüpseverlerin çalışmalarının ürünlerinin bir parçası olan bildiriler bu kitaba konu olmuştur.

Osmanlı İmparatorluğu Dönemi İstanbul'unun taşıyla toprağıyla eski bir semti olan Eyüp'den yalnız bir demet oluşturan, sizleri okuduğunuz sürece bir zaman tüneli içine sokacak bu kollektif çalışmayı sizlere sunarken; bu örnek ve diğer Belediyelere yol gösteren davranışı için Eyüp Belediyesini kutlar, Eyüpseverler adına araştırmalarımızın veri ve bulgularının yer aldığı yazılarımıza bu kitapta yer vererek bizlere bilgilerimizi önce ulusal sonra uluslararası düzeyde başkalarıyla paylaşmak olanağı veren, giderek daha geniş bir alanda iletişim kurmamızı sağlayan ve bir süre Eyüp'te yaşamak, dolaşmak ve Haliç'e karşı erguvanlara bakarak salkım söğütler altında çay içerek Eyüb'ün güzelliklerini seyretmek ve onu kucaklamak olanağı veren Eyüp Belediyesine teşekkürü bir borç biliriz.

Prof . Dr. H. Örcün Barışta